

CUPRINS

Introducere	9
Capitolul 1. Definirea, statutul și obiectivele contabilității	11
1.1. Definirea contabilității	11
1.2. Statutul contabilității	12
1.3. Contabilitatea financiară și contabilitatea de gestiune – câmpuri informaționale distincte, dar interdependente	18
1.4. Direcții de dezvoltare a contabilității	20
1.5. Categoriile specifice obiectului de studiu al contabilității	25
1.5.1. Structuri de activ	33
1.5.2. Structuri de pasiv	43
1.5.3. Tipuri de modificări patrimoniale	49
1.5.4. Exerciții, probleme	61
Capitolul 2. Metoda contabilității	64
2.1. Definiția și trăsăturile metodei contabilității	64
2.2. Procedeele metodei contabilității	67
2.3. Exercițiul financiar sau contabil	71
2.4. Conceptualizarea contabilității financiare	72
2.4.1. Necesitatea și rolul teoriei în contabilitate	72
2.4.2. Cadrul conceptual al IASB, concept și teorie în contabilitate	74
2.4.3. Postulatele și principiile contabile, fundamente ale teoriei contabile	90
Capitolul 3. Documentația	103
3.1. Delimitări privind documentația	103
3.2. Definirea documentelor contabile	103
3.2.1. Documentele justificative	104
3.2.2. Registrele contabile	105
3.2.3. Documentele contabile de sinteză	109
3.3. Gestiunea documentelor	109
3.4. Verificarea și corectarea documentelor	111
Capitolul 4. Evaluarea	113
4.1. Noțiunea și principiile evaluării în contabilitate	113
4.2. Formele evaluării patrimoniului în contabilitate	116
4.3. Reevaluarea în contabilitate	120

Capitolul 5. Contul – instrument de înregistrare, calcul și control	121
5.1. Definiția și rolul contului	121
5.2. Trăsături specifice conturilor	122
5.3. Structura contului	125
5.4. Reguli de funcționare a conturilor	130
5.5. Clasificarea conturilor	136
5.6. Planul de conturi general	144
5.7. Dubla înregistrare și corespondența conturilor	146
5.8. Analiza contabilă a tranzacțiilor. Formula și articolul contabil...	149
5.9. Tipuri de formule contabile	153
Capitolul 6. Delimitări și conturi de capitaluri	164
6.1. Delimitări și structuri privind capitalurile	165
6.2. Contabilitatea principalelor tranzacții privind constituirea capitalului	165
6.3. Contabilitatea principalelor tranzacții privind majorarea capitalului	173
6.4. Contabilitatea principalelor tranzacții privind diminuarea capitalului	177
6.5. Contabilitatea capitalului împrumutat	179
6.6. Exerciții, probleme	187
Capitolul 7. Delimitări și conturi de imobilizări corporale	188
7.1. Delimitări privind imobilizările corporale	188
7.2. Evaluarea imobilizărilor corporale	189
7.3. Reevaluarea imobilizărilor	192
7.3.1. Amortizarea: semnificație, durată de viață utilă	192
7.3.2. Metode de amortizare	193
7.4. Contabilitatea tranzacțiilor privind imobilizările corporale	195
7.5. Exerciții, probleme	204
Capitolul 8. Delimitări și conturi de stocuri	206
8.1. Delimitări privind stocurile și producția în curs de execuție	206
8.2. Evaluarea stocurilor și a producției în curs de execuție	208
8.3. Documente primare utilizate referitoare la stocuri	212
8.4. Contabilitatea principalelor tranzacții privind stocurile	213
8.5. Deprecierea stocurilor	225
8.6. Exerciții, probleme	226
Capitolul 9. Delimitări și conturi de cheltuieli	228
9.1. Delimitări privind cheltuielile	228
9.2. Cheltuieli de exploatare privind consumul de stocuri aprovizionate de la terți, lucrări și servicii prestate de terți	229

9.3. Cheltuieli de exploatare privind salariile personalului	233
9.4. Cheltuieli de exploatare privind amortizarea imobilizărilor	241
9.5. Exerciții, probleme	241
Capitolul 10. Delimitări și conturi privind veniturile	243
10.1. Delimitări privind veniturile	243
10.2. Contabilitatea principalelor tranzacții privind veniturile	245
10.2.1. Conturi de venituri privind producția obținută și realizarea acesteia pe piață	246
10.2.2. Conturi de venituri privind vânzarea mărfurilor, executarea lucrărilor și prestarea serviciilor	252
10.3. Exerciții, probleme	255
Capitolul 11. Delimitări și conturi privind taxa pe valoarea adăugată	256
11.1. Delimitări privind taxa pe valoarea adăugată	256
11.2. Sistemul conturilor privind taxa pe valoarea adăugată	257
Capitolul 12. Balanța de verificare	262
12.1. Noțiunea, importanța și funcțiile balanței de verificare	262
12.2. Clasificarea bilanțelor de verificare	265
12.3. Întocmirea bilanțelor de verificare	267
12.4. Balanțele de verificare a conturilor sintetice	274
12.4.1. Balanța de verificare cu o serie de egalități	274
12.4.2. Balanța de verificare cu două serii de egalități	276
12.4.3. Balanța de verificare cu trei serii de egalități	278
12.4.4. Balanța de verificare cu patru serii de egalități	280
12.5. Balanțele de verificare a conturilor analitice	281
12.6. Tipuri de erori relevate și nerelevate de bilanța de verificare	283
12.7. Exerciții, probleme	285
Capitolul 13. Reprezentarea întreprinderii prin situații financiare	286
13.1. Abordări privind bilanțul întreprinderii.....	287
13.2. Funcțiile bilanțului.....	292
13.3. Abordări privind contul de profit și pierdere al întreprinderii...	293
13.4. Aria de aplicabilitate și moneda de raportare a situațiilor financiare.....	297
13.5. Formatul și conținutul situațiilor financiare.....	298
13.5.1. Prevederi generale.....	298
13.5.2. Formatul bilanțului.....	302
13.5.3. Prevederi referitoare la elementele din bilanț.....	306

13.6. Formatul contului de profit și pierdere.....	308
13.6.1. Prevederi referitoare la elementele din contul de profit și pierdere.....	309
13.7. Principii contabile generale.....	311
13.8. Evaluarea elementelor prezentate în situațiile financiare.....	314
13.8.1. Reguli generale de evaluare.....	314
13.8.2. Evaluarea activelor imobilizate.....	317
13.8.2.1. Imobilizările necorporale.....	317
13.8.2.2. Imobilizările corporale.....	319
13.8.2.3. imobilizările financiare.....	321
13.8.3. Reguli de evaluare alternativă.....	321
13.8.3.1. Evaluarea la valoarea justă a instrumentelor financiare.....	324
13.8.4. Evaluarea activelor circulante.....	325
13.8.4.1. Evaluarea stocurilor.....	326
13.8.4.2. Evaluarea investițiilor pe termen scurt.....	328
13.8.4.3. Casa și conturi la bănci.....	328
13.8.4.4. Evaluarea și contabilitatea terților.....	329
13.8.5. Contabilitatea datoriilor pe termen scurt și lung....	331
13.8.6. Contabilitatea provizioanelor.....	331
13.8.7. Subvențiile guvernamentale.....	332
13.8.8. Capital și rezerve.....	333
13.8.9 Venituri și cheltuieli.....	334
13.9. Note explicative la situațiile financiare anuale.....	336
13.9.1. Prezentarea politicilor contabile.....	336
13.9.2. Note explicative.....	337
13.10. Raportul administratorilor.....	337
13.11. Auditarea sau verificarea situațiilor financiare anuale.....	338
Capitolul 14. Tabloul fluxurilor de trezorerie	339
14.1. Necesitatea analizei lichidității întreprinderii.....	339
14.2. Tabloul fluxurilor de trezorerie în viziunea normei contabile Internaționale IAS 7. <i>Situația fluxurilor de numerar</i>	342
14.3. Metode de determinare și prezentare a fluxurilor de trezorerie referitoare la activitățile de exploatare	346
14.4. Întocmirea și interpretarea tabloului fluxurilor de trezorerie...	349
Bibliografie	355

EXERCIȚII, PROBLEME

CAPITOLUL 1

1. Se consideră următorul inventar al întreprinderii „BETA”:

– mii lei –

▪ Cheltuieli în avans	150
▪ Creditori diverși	55
▪ Capital social	6.500
▪ Cheltuieli de înregistrare și înmatriculare	150
▪ Disponibil în cont la bancă	175
▪ Furnizori	40
▪ Strunguri	3.000
▪ Cuie	25
▪ Furnizori-debitori	30
▪ Tablă zincată	70
▪ Clienți	45
▪ Felinare	60
▪ Titluri de participare	850
▪ Subvenții primite de stat pentru investiții	35
▪ Concesiuni, brevete, licențe, mărci	85
▪ Autocamioane	2,5
▪ Creanțe atașate participațiilor	30
▪ Prime de capital	475
▪ Raboteze	3.750
▪ Împrumuturi din emisiunea de obligațiuni	1.250
▪ Terenuri	4.000
▪ Provizioane pentru reparații capitale	325
▪ Acreditiv deschise la bancă	65
▪ Subvenții primite de la bugetul local	45
▪ Saci plastic	10
▪ Diferențe din reevaluare	2.500
▪ Avansuri de trezorerie acordate	55
▪ Rezerva legală	1.750
▪ Bilete de tratament și odihnă	60
▪ Profit reportat din anii precedenți	1.250

▪ Clădiri	3.500
▪ Venituri în avans	140
▪ Datorii privind contribuția la asigurările sociale	40
▪ Timbre fiscale și poștale	15
▪ Dividende de plată	40
▪ Salarii și alte drepturi salariale	1.000
▪ Echipament de protecție	5
▪ Impozite și taxe datorate bugetului statului	170
▪ Credite de trezorerie primite	85

Se cere:

1) *Identificați, separat, elementele de activ cele de pasiv.*

2) *Clasificați, în funcție de gradul de lichiditate, respectiv exigibilitate, structurile enumerate mai sus.*

3) *Pe baza informațiilor prezentate, întocmiți situația patrimonială, așezând structurile activului și ale pasivului în ordinea corespunzătoare creșterii lichidității, respectiv a creșterii exigibilității.*

4) *Pe baza acestorași informații, calculați capitalul permanent.*

2. În timpul exercițiului financiar N, întreprinderea „ALFA” efectuează următoarele tranzacții:

- Depune numerarul din casă, în valoare de 10.000 lei, în contul deschis la bancă.

- Pe baza hotărârii Adunării Generale a Acționarilor, o parte din rezervele constituite, în valoare de 5.000 lei, se utilizează pentru mărirea capitalului social.

- Achiziționează mărfuri de la furnizori în valoare de 4.000 lei.

- Restituie un credit bancar pe termen lung, în valoare de 50.000 lei, băncii finanțatoare.

- Încasează, în numerar, creanța de la un client, în valoare de 3.000 lei.

- Acordă, prin bancă, un avans unui furnizor, în contul unor aprovizionări ulterioare de la acesta cu servicii. Valoarea avansului este de 7.000 lei.

- Acordă, în numerar, un avans unui salariat, în vederea cumpărării de rechizite de birou. Valoarea avansului este de 5.000 lei.

- La sfârșitul exercițiului financiar, constituie un provizion, în valoare de 8.000 lei, privind valoarea estimativă a unui litigiu în curs.
- Înregistrează amortizarea unui mijloc fix, cu suma de 6.000 lei.
- Achită, în numerar, datoria față de stat privind impozitul pe profit, în valoare de 9.000 lei.

Se cere să se identifice elementele patrimoniale afectate de tranzacțiile de mai sus și să se specifice în care tip de modificare patrimonială se încadrează fiecare dintre tranzacțiile menționate.

CAPITOLUL 6

- 1) Ce structuri de capitaluri proprii există?
- 2) Cum se formează capitalul propriu?
- 3) Ce este capitalul permanent și cum se calculează?
- 4) Ce știți despre acțiuni? Dar despre acționari?
- 5) Care sunt valorile pe care le pot îmbrăca acțiunile/pățile sociale?
- 6) Din ce poate fi alcătuit capitalul?
- 7) Cum se calculează valoarea primelor de capital?
- 8) Ce tranzacții au loc cu ocazia constituirii unei întreprinderi și a formării capitalului acesteia?
- 9) Care sunt conturile utilizate pentru evidențierea acțiunilor subscrise, a apurturilor în bani și în natură și a capitalului constituit?
- 10) Ce fel de cont este contul *Decontări cu asociații privind capitalul*?
- 11) Care sunt căile de creștere și de micșorare a capitalului?

CAPITOLUL 7

1. Răspundeți la următoarele întrebări:

- a) *Ce sunt activele imobilizate?*
- b) *Ce este amortizarea?*
- c) *Care sunt momentele evaluării activelor imobilizate?*
- d) *Ce este reevaluarea?*
- e) *Care sunt regimurile de amortizare reglementate în țara noastră?*
- f) *În ce constă amortizarea lineară?*
- g) *Ce funcții contabile au conturile de imobilizări corporale?
Dar contul Amortizarea imobilizărilor corporale?*

2. Determinați rata amortizării pentru un utilaj care are o durată de funcționare de 5 ani.

3. Întocmiți tabloul de amortizare pentru un autoturism cu valoarea contabilă de intrare de 80.000 lei și o durată de funcționare de 5 ani, conform metodei lineare de amortizare.

4. Înregistrați în contabilitate următoarele tranzacții:

- a) *achiziționarea unui tractor a cărui valoare este de 100.000 lei;*
- b) *vânzarea unui utilaj integral amortizat. Prețul de vânzare este de 150.000 lei, iar valoarea de intrare 120.000 lei;*
- c) *obținerea unui utilaj din producție proprie cu un cost de producție de 10.000 lei;*
- d) *evidențierea amortizării calculate pentru imobilizările existente în întreprindere, care este de 30.000 lei;*
- e) *casarea (scoaterea din folosință) a unei linii de fabricație a cărei durată de funcționare s-a încheiat și care are o valoare la cost istoric de 60.000 lei*

CAPITOLUL 8

1) Definiți stocurile, în conformitate cu **Standardul Internațional de Contabilitate, IAS 2 Stocurile**.

2) Dați zece exemple de bunuri de natura stocurilor, clasificate după natura lor.

3) Menționați care sunt momentele în care are loc evaluarea stocurilor.

4) Menționați ce semnificații au:

- rulajul debitor al contului **Mărfuri**;
- soldul final al contului **Produse finite**;
- rulajul creditor al contului **Materii prime**;
- rulajul creditor al contului **Diferențe de preț la materii prime și materiale**.

5) La magazinul „Unirea”, pentru sortimentul de marfă A, se cunosc următoarele date corespunzătoare lunii aprilie 2004:

- 1 aprilie: stoc inițial 600 de bucăți a 10 lei bucata;
- 8 aprilie: recepție, cumpărări 3.000 bucăți a 11 lei bucata;
- 10 aprilie: vânzare, 2.400 de bucăți;
- 20 aprilie: recepție, cumpărări 1.800 bucăți a 14 lei bucata;
- 30 aprilie: vânzare, 2.500 de bucăți.

Se cere:

- Analizați operațiunile comerciale și stabiliți corespondențele contului **Mărfuri**.
- Întocmiți situația cantitativă și valorică a contului **Mărfuri**, punând în ordine cronologică succesiunea de operații.
- Calculați rulajul, totalul sumelor și soldul final al contului **Mărfuri**.
- Aplicați selectiv procedeele FIFO, LIFO, CMP.
- Verificați cu argument de calcul corelația de control cantitativ și valoric:

$$\text{Stoc inițial} + \text{Intrări} = \text{ieșiri} + \text{Stoc final}$$

CAPITOLUL 9

Întreprinderea „BETA S.A.” este producătoare de mobilier de grădină. În cursul lunii decembrie a anului 2006, efectuează următoarele cheltuieli:

1) Consumă materii prime (scândură de brad) în valoare de 20.000 lei și materiale auxiliare (cuie) în valoare de 2.000 lei.

2) Înregistrează o reparație la un utilaj, prin intermediul unei firme specializate, în valoare de 1.000 lei.

3) Plătește dobânda pentru un împrumut pe termen lung, la bancă, în valoare de 2.000 lei.

4) Înregistrează factura de telefon, în valoare de 1.500 lei, TVA 19%.

5) Plătește chiria pentru un autocamion, în valoare de 1.600 lei, din care suma de 800 lei reprezintă chiria pentru prima lună a anului următor.

6) Plătește comisioane bancare în valoare de 500 lei.

7) Înregistrează o pierdere de 3.000 lei pentru un stoc de cherestea deteriorată, din cauza unei calamități naturale.

8) Înregistrează facturile pentru energie electrică și apă consumate, în valoare de 2.500 lei TVA 19%.

9) Înregistrează salariile celor nouă angajați, în sumă de 60.000 lei.

10) Înregistrează reținerile din salariile angajaților (procentul de impozit pe salarii fiind de 16%), precum și reținerile din întreprindere cu salariile.

11) Achită salariile nete salariaților, în numerar.

Se cere:

- a) Să se înregistreze prin formule contabile tranzacțiile de mai sus.
- b) Să se închidă conturile de cheltuieli.

CAPITOLUL 10

În cursul lunii decembrie a anului 2006, Întreprinderea „BETA S.A.” efectuează următoarele tranzacții:

1) Obține din procesul de producție mobilier de grădină în valoare de 15.000 lei.

2) Înregistrează vânzarea produselor finite obținute. Prețul negociat cu cumpărătorul este de 20.000 lei, TVA 19%. Descarcă gestiunea cu produsele finite vândute.

3) Înregistrează chiria pentru un depozit reprezentând 1.000 lei, TVA 19%.

4) Vinde un utilaj complet amortizat. Prețul obținut este de 5.000 lei, TVA 19%. Descarcă gestiunea cu utilajul vândut la valoarea la cost istoric de 8.000 lei.

5) Efectuează un serviciu de transport, pentru un terț, în valoare de 4.000 lei, TVA 19%.

Se cere:

- a) Să se înregistreze prin formule contabile tranzacțiile de mai sus.
- b) Să se închidă conturile de venituri și cheltuieli și să se determine rezultatul.

CAPITOLUL 12

1) Ce este balanța de verificare și care este necesitatea acesteia pentru munca de contabilitate?

2) Care sunt funcțiile balanței de verificare?

3) Câte tipuri de balanțe de verificare cunoașteți?

4) Care sunt erorile ce pot fi descoperite cu ajutorul balanței de verificare?

5) Ce tipuri de erori nu pot fi descoperite cu ajutorul balanței de verificare?

6) Alegeți un număr rezonabil de exemple de tranzacții. Înregistrați-le cronologic și sistematic. Întocmiți, apoi, balanța de verificare cu patru serii de egalități și încercați să descoperiți eventualele erori.

© Editura Fundației *România de Măine*, 2008
Editură acreditată de *Ministerul Educației, Cercetării și Tineretului*
prin *Consiliul Național al Cercetării Științifice*
din *Învățământul Superior*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
IONESCU, CICILIA

Contabilitate. Baze și proceduri – Ed. a III-a revizuită –
București: Editura Fundației *România de Măine*, 2008

ISBN 978-973-163-317-6

657(075.8)

Reproducerea integrală sau fragmentară, prin orice formă
și prin orice mijloace tehnice, este strict interzisă
și se pedepsește conform legii.

Răspunderea pentru conținutul și originalitatea textului
revine exclusiv autorului/autorilor.

Tehnoredactor: Florentina STEMATE

Coperta: Marilena BĂLAN

Bun de tipar: 04.12.2008; Coli tipar: 22,25

Format: 16/61x86

Editura Fundației *România de Măine*

Bulevardul Timișoara, Nr. 58, București, Sector 6

Tel./Fax.: 021/444.20.91; www.spiruharet.ro

E-mail: contact@edituraromaniademaine.ro

REZUMAT

Procesul de modernizare a contabilității, început încă din anul 1994, continuă și astăzi. Ne aflăm în plină desfășurare a celei de-a treia etape a reformei contabile românești care marchează o adevărată cotitură în ceea ce privește dezvoltarea contabilității în România prin reorientarea doctrinei contabile spre un sistem contabil conform cu directivele europene.

Lucrarea de față, prin conținutul său, se adresează tuturor celor interesați de studiul bazelor teoriei și practicii contabile, dar, în primul rând, studenților economiști. Ea se constituie într-un tot unitar, însă, din raționamente didactice, și nu numai, este structurată în două părți.

Prima parte tratează noțiunile teoretice absolut necesare înțelegerii mecanismelor înregistrării în contabilitate a tranzacțiilor, evenimentelor ce au loc într-o companie. Un loc important în cadrul acestei părți îl ocupă contul, ca instrument de înregistrare, calcul și control în contabilitate, și, legat de acesta, problematica vizând analiza contabilă a evenimentelor și tranzacțiilor.

Partea a doua, cu un pronunțat caracter aplicativ, vizează punerea în practică a noțiunilor teoretice anterior tratate, prin înregistrarea cronologică și sistematică în contabilitate a principalelor evenimente, tranzacții ce au loc în cadrul unei companii. Noțiunile legate de bilanțul de verificare, ca instrument de control al corectitudinii înregistrărilor efectuate, precum și studiul formatelor și conținutului situațiilor financiare anuale au fost tratate tot în cea de-a doua parte a lucrării.

La elaborarea lucrării s-au avut în vedere actualizările legislative, terminologice, noțiunile noi sau redefinirile unor concepte prin prisma prevederilor europene.

Problemele abordate în prezenta lucrare pot constitui, sperăm, un suport de bază în cunoașterea și aprofundarea aspectelor teoretice și practice ale contabilității, fără a avea pretenția că aspectele prezentate epuizează întregul registru tematic posibil de tratat.